

مقامات درباره ناتوانی اینستکس هم نظرند/تحقق وعده اروپا احراز نشد

مقامات دولتی ایران قابلیت «اینستکس» اجرا شده از سوی اروپایی ها را برای جلوگیری از اجرای گام دوم کاهش تعهدات خود احراز نکردند و تاکید کردند گام دوم از ۱۶ تیرماه آغاز می شود.

مقامات دولتی ایران قابلیت «اینستکس» اجرا شده از سوی اروپایی ها را برای جلوگیری از اجرای گام دوم کاهش تعهدات خود احراز نکردند و تاکید کردند گام دوم از ۱۶ تیرماه آغاز می شود.

گروه سیاست- خبرگزاری مهر، سیدمحمد مهدی توسلی؛ بعد از بیانیه دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی مبنی بر کاهش تعهدات ایران بر اساس بندهای ۲۶ و ۳۶ برجام، کشورهای اروپایی چند روزی قبل از مهلت ۶۰ روزه ایران سعی کردند با طرح موضوع اجرا شدن اینستکس گامی در جهت جلوگیری از اقدامات بعدی ایران در کاهش تعهدات بردارند که واکنش سخنگوی وزارت امور خارجه را در پی داشت و سیدعباس موسوی سخنگوی وزارت خارجه پیش از برگزاری نشست کمیسیون مشترک برجام در وین با بیان اینکه راه اندازی کانال مالی بین ایران و اروپا باید جوابگوی نیازهای ایران باشد، گفت: «در صورت غیرکاربردی بودن این کانال مالی، گام های بعدی ایران قاطعانه خواهد بود.»

انتظار مقامات ایرانی از طرف های اروپایی برجام

در این راستا ابتدا با مروری بر اظهارات مقامات دولتی به وضوح می توان نیاز و انتظارات ایران از کشورهای اروپایی عضو برجام را دریافت. بنا بر گفته حسن روحانی رئیس جمهور در صورتی اینستکس برای ایران «قابل قبول» است که فروش نفت ایران را محقق کند. روحانی در خصوص انتظار و توقع ایران از طرف های اروپایی برجام می گوید: «اگر اینستکس فعال شده و پول فروش نفت ایران به آنها به واسطه آن حاصل شود با وجود ایرادات آن، می توان تا حدی آن اقدام را قبول کرد.»

محمدجواد ظریف نیز نیاز و انتظار ایران از اجرای سازوکار اینستکس در مهلت ۶۰ روزه اول را تشریح می کند و می گوید: «اروپایی ها ۱۱ تعهد برجامی را خود را اجرایی کنند». وزیر امور خارجه درباره بخشی از تعهدات اروپا نیز گفت: «فروش نفت، بازگشت پول نفت، سرمایه گذاری در حمل و نقل و کشتیرانی از جمله این تعهدات بود.»

علاوه بر این، عباس عراقچی رئیس هیئت مذاکره کننده ایرانی در نشست اخیر کمیسیون مشترک برجام در وین نیز به نوعی شرط و توقع ایران را «خرید نفت ایران» عنوان می کند.

صدای واحد مقامات دولتی ایرانی درباره ناتوانی «اینستکس»

بالاخره با همه تأکیدات مکرر مقامات ایرانی از سال گذشته در خصوص تعهدات و انتظارات ایران از طرف های اروپایی برجام، کمیسیون مشترک برجام در وین برای اجرایی کردن اینستکس آن هم قبل از مهلت ۶۰ روزه تشکیل شد ولی باز هم همانطور که پیش بینی می شد، اروپا دست خالی به پای میز می آید و نمی تواند نیاز و توقع ایران را برآورده کند، همانطور که عباس عراقچی رئیس هیئت مذاکره کننده ایرانی در نشست اخیر کمیسیون مشترک برجام در وین پس از پایان نشست گفت: «بدون اینکه خرید نفت از ایران صورت بگیرد یا اعتبارات خاصی برای اینستکس در نظر گرفته شود، اینستکس نمی تواند به صورت کامل انتظارات ما را برآورده کند. انتظار داریم کشورهای اروپایی به صورت جدی بحث فروش نفت ایران را هم مدنظر داشته باشند.»

در واقع این اولین موضع گیری تهران در واکنش به اقدام نمادین اروپا به حساب می آید و پس از این موضع گیری، دومینوی اظهارنظرها در خصوص ناکارآمدی و بی کفایتی اینستکس برای تحقق مطالبات ایران شکل گرفت.

پس از معاون سیاسی وزیر امور خارجه، مجید تخت روانچی نماینده دائم ایران در سازمان ملل حضور در جمع خبرنگاران تریبون را به دست گرفت و برای توصیف اینستکس از تعبیر «ماشین بدون بنزین» استفاده کرد و گفت: «اینستکس» باید جوابگوی نیازهای ایران باشد؛ این سازوکار بدون پول همچون ماشین بسیار زیبای بدون بنزین است.

در همین زمینه محمد جواد ظریف با حضور در حیاط پاسور در جمع خبرنگاران در خصوص چرایی ناتوانی اینستکس برای

تحقق مطالبات ایران توضیح می دهد و در نهایت می گوید: «اقدامات فعلی اروپایی ها در این زمینه کافی نیست.»

در تأیید اظهارات وزیر امور خارجه در خصوص عدم تحقق تعهد اروپایی ها در برجام، بیژن زنگنه وزیر نفت هم در گفتگویی با بلومبرگ گفت: «واضح است که بدون معاملات نفتی اینستکس کارآیی نخواهد داشت». وزیر نفت همچنین ادامه می دهد: «مکانیسم طراحی شده توسط اروپایی ها برای تجارت با ایران فایده ای نخواهد داشت، اگر امکان صادرات نفت ایران فراهم نشود.»

عدم همکاری اروپا با ایران برای تحقق مطالبات تهران و اعلام اجرای تزئینی اینستکس صدای حسن روحانی رئیس جمهور را هم درآورد و رئیس جمهور در جلسه هیئت دولت روز چهارشنبه اخیر اینستکس را یک اقدام نمایشی عنوان کرد و گفت: «امروز اینستکس تنها ساز و کاری بدون پول است و اینستکس توخالی به هیچ دردی نمی خورد، اما اگر اینستکس فعال شده و پول فروش نفت ایران به آنها به واسطه آن حاصل شود با وجود ایرادات آن، می توان تا حدی آن اقدام را قبول کرد.»

پس از اظهارنظرهای مقامات وزارت خارجه که به صورت مستقیم در حال رایزنی و رصد رفتارهای اروپایی ها هستند و در نهایت سخنان رئیس جمهور، علی شمشانی دبیر شورای عالی امنیت ملی نیز دست به قلم می شود و در مورد رفتار اروپایی ها می نویسد: «اروپا تاکنون علی رغم تحقیر شدن از سوی آمریکا و قرار گرفتن در برابر اثرات مخرب یکجانبه گرایی واشنگتن که دامنه آن به پیمان های بین المللی متعددی گسترش یافته، عملاً بازیگری دست چندم و منفعل بوده و نتوانسته در جایگاه یک قطب متحد و تأثیر گذار بر مناسبات بین المللی ایفای نقش کند.»

تحقق وعده اروپا برای مقامات دولتی ایران احراز نشد

بنابراین بر اساس اینکه تحقق وعده های مقامات اروپایی در مهلت ۶۰ روزه اول، برای مقامات دولتی ایران «احراز نشد»، رئیس جمهور به طور رسمی در جلسه هیئت دولت اعلام می کند از ۱۶ تیرماه اقدامات بعدی خود را در کاهش تعهدات برجام آغاز خواهد کرد و در توضیح آن می گوید: «از ۱۶ تیر اگر طرف های مقابل به تمامی تعهدات خود طبق زمان بندی عمل نکنند، راکتور اراک به شرایط سابق یعنی شرایطی که آنها ادعا می کردند خطرناک بوده و می تواند پلوتونیوم تولید کند، بازخواهد گشت؛ مگر اینکه در مورد راکتور اراک آنها به تمامی تعهدات خود عمل کنند.»

روز بعد از اظهارات رئیس جمهور، کیوان خسروی سخنگوی شورای عالی امنیت ملی نیز به طور رسمی در روز پنج شنبه ۱۳ تیرماه اعلام کرد: ۱۶ تیرماه گام دوم کاهش تعهدات برجامی بر اساس پاراگراف های ۲۶ و ۳۶ و با چارچوبی که صرفاً جمهوری اسلامی ایران در مورد آن تصمیم خواهد گرفت آغاز می شود.